

„A nyelv olyan, mint az ég a maga egymásba futó színeinek gyönyörű játékával.”

Kazinczy Ferenc

Szójátékgyűjtő pályázatunk

lezárultával, a nagyszámú beküldött munka végigolvasása után a szerkesztőség arra határozott, hogy mintegy arányos terjedelemben tizenhét gyűjtőnek, alkotónak ajánl Napút-oldalakat most. Mert az anyaggazdagság azt diktálja számunkra, hogy kinél-kinél bővebb választékkal tovább tallózzunk az értékes pályamunkákban, s terveink szerint 2010 elején a folyóirat egy Káva Téka-füzetmellékletében tegyük közzé egy helyütt a tanulságos „termést”.

Köszönjük mindenkinek a munkáját, kívánjuk, hogy folytassák a szóteremtést, a játékos alkotást, a gyűjtést.

A mostani közös szerepléssel s a majdani együttes „füzet-jelenléttel” egyidejűleg ugyanakkor – nem egyszerű döntés után – a következő pályamunkákat külön is kiemeljük, beküldőit díjazottként köszöntjük:

I. díj: Pataki Edit

II. díj: Dömötör Andrea, Hidi László, Pölcz Ádám, Terjéki Tamás (Anyanyelvápolók Szövetsége Ifjúsági Vezetősége); Gárdonyi Éva; Kiss-Péterffy Márta

III. díj: Bertalan Tivadar, Tasi Ilona, Vadászi Árpád

Gratulálunk!

Gárdonyi Éva egyike volt azoknak, akik nagy gyűjtőmunka után elegánsan csoportosítva tálalta gazdag anyagát. Midőn pályázatunk lényegét és eredményét jellemezn szeretnénk, egyszerűen az ő szavait kérjük kölcsön, kicsit igazítva:

Az eddigi gyűjtés kitűnően szemlélteti, hogy a nyelvi játékok napjainkban is a kellemes időtöltések közé tartoznak, s szép számmal akadnak olyan emberek, akik lelkesen hódolnak ennek a szenvedélynek.

Több játékkal találkozunk, melyeket már a nyelvművelés időszakában a kedvelt kikapcsolódást nyújtó elmemozgatók közé soroltak, írók, illetve ismert költők múltaták művelésükkel az időt. Számos feladvány – palindromok, alliterációk, az eszperente nyelv alkotása stb. – napjainkban is a köztudatban él könnyed szórakoztatást nyújtva az embereknek.

Vannak azonban olyan nyelvi játékok, melyek – talán nehézségi fokukból fakadóan – nem maradtak meg igazán az emberek tudatában, csak nagyon ritkán művelik őket. Ezen utóbbi kategóriába sorolható Kazinczy Ferenc szellemes nyelvi játéka, a szóintarzia, azaz olyan értelmes mondatok, illetve szöveg írása, melyben egy másik szintén értelmes szó van elrejtve (Például: „De rossz itt a koszt, ó lány! Ide szőrtőlődni jár az ember!”).

Visszatekintve a gyűjtött anyagra, egyértelműen látszik, hogy a nyelvi játékok mellett egyre nagyobb szerephez jutnak a játékos szóalkotások is. Hisz a terjedőben lévő nyelvi leleményesség, a szavakkal való játék nemcsak szórakoztató, hanem figyelemfelkeltő célt is szolgál. Az ötletes nyelvi fordulattal reklámozott termékek sokkal inkább megmaradnak az emberek tudatában, hirdetik, népszerűsítik az adott céget, márkát vagy éppen szolgáltatást. A szóalkotások közül közkedveltnek, legtöbbször előfordulónak a szóösszerántással keletkezett szóalakok, a tagolással való játék, az ismert kifejezések elferdítése, módosítása, a hangzásbeli hasonlóság, illetve a poliszémia felhasználása bizonyul.

A gyűjtő-pályázó összefoglaló gondolatait e mondatokkal zárja (s innen már „viszsaadjuk” egyes szám első személyét):

Dolgozatomban azoknak a szóalkotásoknak, nyelvi játékoknak a gyűjtésére törekedtem, melyek ma is a köztudatban élnek, illetve a mindennapi életünk részét képezik. Véleményem szerint ezek az alakok jól tükrözik napjaink nyelvi állapotát, s egyúttal reményt adnak azoknak, akik bíznak ennek a nyelvünket jellemző játékoságnak a megmaradásában. Hiszem és remélem, valamennyire sikerült bizonyítanom ezzel a gyűjtéssel – hogy amíg a magyar nyelv él, annak játékosága is megőrződik.

A szerkesztőség köszöni,
hogy Grétsy László és Balázs Géza
védnökséget vállalt pályázatunk felett.

Melczér Manczi.

1790.

Vice János Luky László
lóné.

